

3 Σεπτεμβρίου, 1992

[ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ

Αιτητής,

v.

ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Καθ' ων η Αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 439/90)

ΚΑΙ ΩΣ ΤΡΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΑΤΑΓΗΣ ΤΟΥ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΗΜ. 3/9/92:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

Καθ' ων η Αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 439/90).

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Προσβαλλόμενες πράξεις — Εκτελεστές — "Πράξη" ή "απόφαση" στην έννοια της παραγράφου 1 του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Πράξη ή απόφαση που εκδίδεται από διοικητικό όργανο ή αρχή κατά την άσκηση εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας τους, που εμπίπτει στη σφαίρα του δημοσίου και όχι του ιδιωτικού δικαίου — Κριτήριο διάκρισης — Πράξεις διαχείρισεως κρατικής περιουσίας εμπίπτουν στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου — Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να επιδιώξει με νόμιμα μέσα την έξωση

5

του αιτητή από κρατική γη, την οποία κατείχε παράνομα, εμπίπτει στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου — Δεν μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος.

- 5 Έννομο Συμφέρον — Χαρακτηριστικά — "Έννομο" είναι το συμφέρον όταν αυτό στηρίζεται σε συγκεκριμένη ιδιότητα ή κατάσταση την οποία ο νόμος αναγνωρίζει ως νομίμως υπάρχουσα — Ο αιτητής, ο οποίος κατείχε παράνομα κρατική γη δεν νομιμοποιείται να προσβάλει την απόφαση της επιδίωξης, με
- 10 νόμιμα μέσα, έξωσής του από αυτήν.

Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Τίτλος προσφυγής — Τροποποίηση — Εξουσία του Δικαστηρίου που ασκείται και αυτεπάγγελτα, ακόμα και στο στάδιο έκδοσης της απόφασης, εφόσον δεν υπάρχει

15 κίνδυνος δυσμενούς επηρεασμού των μερών.

- Ο αιτητής προσέβαλε με την προσφυγή του την απόφαση των καθ' ων η αίτηση, με την οποία μεταστεγαζόταν από την αυθαίρετη οικοδομή, που είχε ανεγείρει πάνω σε κρατική γή, για το σκοπό
- 20 ανέγερσης σε αυτήν Δημοτικού Σχολείου.

- Οι καθ' ων η αίτηση πρόβαλαν δύο προδικαστικές ενστάσεις, ότι η προβληθείσα απόφαση δεν ενέπιπτε στη σφαίρα του δημοσίου αλλά του ιδιωτικού δικαίου και ότι ο αιτητής στερείτο
- 25 εννόμου συμφέροντος προσβολής της.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

- 30 (1) Οι λέξεις "πράξη" ή "απόφαση", μέσα στην έννοια της παραγράφου 1 του Άρθρου 146 του Συντάγματος, σημαίνει μόνο την πράξη ή την απόφαση που εκδίδει όργανο ή αρχή κατά την άσκηση της εκτελεστικής ή της διοικητικής
- 35 λειτουργίας τους, η οποία όμως εμπίπτει στη σφαίρα του δημοσίου δικαίου και όχι του ιδιωτικού δικαίου.

- Το κύριο κριτήριο για τη διάκριση μεταξύ πράξεων δημοσίου δικαίου και πράξεων ιδιωτικού δικαίου είναι η φύση της ίδιας της πράξης και ο επιδιωκόμενος με την
- 40 πράξη αυτή σκοπός. Μπορεί μια διοικητική πράξη ή απόφαση να εκδόθηκε από όργανο κατά την άσκηση της εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας του και, εντούτοις, να εκφεύγει του ελέγχου του Δικαστηρίου κάτω από το
- 45 Άρθρο 146 του Συντάγματος, για τον αποκλειστικό λόγο ότι ο κύριος σκοπός που επιδιώκεται με την πράξη ή την

απόφαση αυτή δεν είναι δημοσίου συμφέροντος, αλλά είναι ο καθορισμός των αστικών δικαιωμάτων των πολιτών. Πράξεις διαχείρισης της κρατικής περιουσίας εμπίπτουν στη σφαίρα του ιδιωτικού και όχι του δημοσίου δικαίου και δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να προσβληθούν με προσφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος. 5

Με την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να επιδιώξει με νόμιμα μέσα την έξωση του Αιτητή από την περιουσία αυτή που ανήκει στη Δημοκρατία, με βάση τις αρχές του ιδιωτικού αστικού δικαίου και όχι τις αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως κάθε άλλος ιδιοκτήτης ακίνητης περιουσίας θα μπορούσε να πράξει κάτω από παρόμοιες περιπτώσεις. Ο σκοπός που επιδιώκεται με την επίδικη απόφαση δεν είναι δημοσίου συμφέροντος. Είναι η διεκδίκηση αστικών δικαιωμάτων. Ως εκ τούτου, η επίδικη απόφαση εμπίπτει στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου και βρίσκεται έξω από τον έλεγχο του Δικαστηρίου κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος. Το γεγονός δε ότι στην ίδια παράνομη θέση με τον Αιτητή βρίσκεται και αριθμός άλλων εκτοπισμένων, τους οποίους η επίδικη απόφαση επίσης επηρεάζει, δεν αλλάζει την κατάσταση, ούτε καθιστά τον επιδιωκόμενο σκοπό της επίδικης πράξης σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Η επίδικη πράξη ανήκει στην κατηγορία των πράξεων διαχείρισης, τη νομιμότητα των οποίων το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να ελέγξει κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος. 10
15
20
25

- (2) Προσφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος χωρεί μόνον στην περίπτωση που το θιγόμενο από την επίδικη πράξη συμφέρον του αιτητή είναι έννομο, όταν δηλαδή στηρίζεται σε συγκεκριμένη ιδιότητα ή κατάσταση την οποία ο νόμος αναγνωρίζει ως νομίμως υπάρχουσα. 30

Στην παρούσα περίπτωση το ισχύον δίκαιο δεν αναγνωρίζει οποιαδήποτε νομική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί από την παράνομη ανέγερση οικοδομής σε κρατική γη, πάνω στην οποία στηρίζεται το συμφέρον του Αιτητή που έχει θιγεί από την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την έξωσή του. Ούτε το δίκαιο αναγνωρίζει οποιαδήποτε νομική ιδιότητα που να πηγάζει από τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, πάνω στην οποία στηρίζεται το συμφέρον του Αιτητή, ώστε να καθίσταται έννομο, όπως ρητά προϋποθέτει το Άρθρο 146 του Συντάγματος. Χωρίς 35
40

το αναγκαίο έννομο συμφέρον, ο Αιτητής δεν νομιμοποιείται στην καταχώρηση της προσφυγής του.

- 5 (3) Η προσφυγή αυτή στρέφεται εναντίον του "Γενικού
Εισαγγελέα για την Κυπριακή Δημοκρατία". Η επίδικη
όμως απόφαση λήφθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και
θα έπρεπε επομένως, να στρέφεται εναντίον της Κυπριακής
10 Δημοκρατίας μέσω του Υπουργικού Συμβουλίου. Το
Δικαστήριο έχει εξουσία, σε περιπτώσεις όπως η παρούσα,
να τροποποιήσει τον τίτλο της προσφυγής ώστε να συνάδει
με τα περιστατικά της υπόθεσης, παρόλο που το θέμα δεν
έχει εγερθεί στη διάρκεια της διαδικασίας από οποιαδήποτε
15 πλευρά. Η εξουσία αυτή μπορεί να ασκηθεί αυτεπάγγελα,
ακόμα και στο στάδιο της έκδοσης της απόφασης, με την
προϋπόθεση πάντοτε ότι δεν υπάρχει κίνδυνος δυσμενούς
επηρεασμού των μερών. Η προσφυγή κάτω από το Άρθρο
146 του Συντάγματος ασκείται εναντίον της διοικητικής
20 πράξης, που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής, και
όχι εναντίον του διοικητικού οργάνου που την εξέδωσε και
το οποίο εμφανίζεται ως διάδικος στην προσφυγή μόνο,
προκειμένου να του δοθεί η δυνατότητα να ακουστεί.
Κρίνω ότι ενδείκνυται η τροποποίηση του τίτλου της
25 προσφυγής ώστε να συνάδει με τα περιστατικά της
υπόθεσης και διατάζω, ως εκ τούτου, την τροποποίηση του
τίτλου.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

- 30 *HadjiKyriacou and Hadjiapostolou, 3 R.S.C.C. 89*
Valana v. Republic and Others, 3 R.S.C.C. 91
- 35 *Greek Registrar of the Co-Operative Societies v. Nicolaides (1965) 3*
C.L.R. 164
Poyadjis v. Republic (1975) 3 C.L.R. 378
- 40 *Charalambides v. Republic (1982) 3 C.L.R. 403*
Tekkis v. Republic (1982) 3 C.L.P. 680
- 45 *Hadjipapasymeou v. Republic (1984) 3 C.L.R. 1182*
Christodoulou v. Republic, 1 R.S.C.C. 1

Peletico Ltd v. Republic (1985) 3 C.L.R. 1582.

Προσφυγή.

Προσφυγή κατά της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, αρ. 32.914 ημερομηνίας 18/1/90, η οποία κοινοποιήθηκε στην Αιτητή στις 22/3/90 για μεταστέγασή του από την Κάσου 32, εις 'Αγίους Ομολογητές Λ/σία, σε άλλο χώρο. 5

Αρ. Γεωργίου, για τον αιτητή. 10

Γ. Κυριακίδου (κα), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση. 15

Cur.adv. vult.

ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την προσφυγή αυτή ο Αιτητής ζητά από το Δικαστήριο την ακόλουθη θεραπεία: 20

"Α. Απόφαση και/ή δήλωση του Σεβαστού Δικαστηρίου ότι η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 32.914 ημερομηνίας 18/1/90 η οποία κοινοποιήθηκε στον Αιτητή στις 22/3/90 για μεταστέγασή του από την Κάσου 32, εις 'Αγίους Ομολογητές Λευκωσία, σε άλλο χώρο, είναι άκυρη και χωρίς έννομα αποτελέσματα." 25

Τα ουσιώδη γεγονότα είναι σε συντομία τα εξής: 30

Ο Αιτητής είναι νυμφευμένος και πατέρας δύο παιδιών. Γεννήθηκε στον Καραβά όπου διέμενε σε ιδιόκτητη οικία μέχρι την Τούρκικη εισβολή ως αποτέλεσμα της οποίας μετακινήθηκε στον 'Αγιο Νικόλαο Στέγης όπου διέμενε για δύο περίπου μήνες. Ακολούθως μετακινήθηκε στη Λευκωσία όπου διέμενε σε συγγενικό του σπίτι για ένα περίπου χρόνο. Είναι κάτοχος προσφυγικής ταυτότητας με αριθμό 03503. 35

Στη διάρκεια του έτους 1975 ο Αιτητής επενέβη παράνομα στο τεμάχιο 685 του Συμπλέγματος Β, στους 40

- Άγιους Ομολογητές, που αποτελεί κυβερνητική ιδιοκτησία και ανήγειρε οικοδομή αποτελούμενη από τρία υπνοδωμάτια, χώλ, σαλόνι, κουζίνα και βοηθητικούς χώρους, την οποία έκτοτε χρησιμοποιεί ως κατοικία. Στο
- 5 ίδιο τεμάχιο και κατά την ίδια περίοδο, άλλα 10 περίπου εκτοπισμένα πρόσωπα προέβησαν σε παράνομη ανέγερση οικοδομών στο ίδιο τεμάχιο, τις οποίες επίσης χρησιμοποιούν ως κατοικίες. Παρά το γεγονός ότι η
- 10 Διοίκηση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ενώπιόν μου, θεώρησε πάντοτε τα πρόσωπα αυτά, περιλαμβανομένου του Αιτητή, ως επεμβασίες, φαίνεται ότι δικαστικά μέτρα που λήφθηκαν για την αναγκαστική εκδίωξή τους είχαν ανασταλεί με πρωτοβουλία της ίδιας της Διοίκησης, προφανώς ως αποτέλεσμα κοινών
- 15 διαβημάτων των επεμβάσιών προς τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας και/ή την Κυβέρνηση.

- Στις 25 Φεβρουαρίου 1984, ο Πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας ζήτησε με αίτησή του την
- 20 παραχώρηση του εν λόγω κρατικού τεμαχίου αρ.685 προς τη Σχολική Εφορεία για την ανέγερση δημοτικού σχολείου. Για την περαιτέρω μελέτη της αίτησης διεξήχθησαν επιτόπιες έρευνες από το κτηματολόγιο και καταρτίστηκαν κατάλογοι, εκθέσεις και σχέδια που
- 25 περιγράφουν λεπτομερώς τις παράνομες οικοδομές που είχαν ανεγερθεί και την ταυτότητα των προσώπων που τις είχαν ανεγείρει. Στη συνεδρία της ημερομηνίας 16/7/1986 η αρμόδια Υπουργική Επιτροπή εξέτασε την αίτηση της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας και ανέβαλε τη λήψη
- 30 απόφασης "για να μελετηθεί όταν μεταστεγαστούν οι εκτοπισμένοι σε οικίες". Τρία περίπου χρόνια αργότερα, στις 26 Μαΐου 1989, ενόψει της συνεχιζόμενης άρνησης των εκτοπισμένων οικογενειών να μετακινηθούν, υποβλήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών πρόταση
- 35 προς το Υπουργικό Συμβούλιο για τη λήψη απόφασης σχετικά με τη μετακίνηση εκείνων που είχαν ανεγείρει κατοικίες. Το Υπουργικό Συμβούλιο μελέτησε την εν λόγω πρόταση και πήρε την ακόλουθη απόφαση:
- 40 "Το Συμβούλιο μελέτησε αίτηση της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας για την παραχώρηση κρατικής γης στην περιοχή 'Κατσελλής Hill Hotel' για την ανέγερση Δημοτικού Σχολείου και συμφώνησε, προτού

αποφασισθεί κατά πόσο θα παραχωρηθεί η πιο πάνω κρατική γη στη Σχολική Εφορεία Λευκωσίας, να καταβληθούν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες προσπάθειες για τη μετακίνηση των εκτοπισμένων που έχουν εγκατασταθεί παράνομα εκεί." 5

Ακολούθησαν προσπάθειες από την Υπηρεσία Μερίμνης για παροχή βοήθειας στους επηρεαζόμενους για μεταστέγασή τους σύμφωνα με οποιοδήποτε από τα ισχύοντα για τους εκτοπισμένους στεγαστικά σχέδια επιθυμούσαν, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Με νέα πρότασή του προς το Υπουργικό Συμβούλιο, το Υπουργείο Εσωτερικών εισηγήθηκε τη λήψη όλων των αναγκαίων νομίμων μέσων για την έξωση όσων αρνούνταν να μετακινηθούν από το εν λόγω κρατικό τεμάχιο γης. Το Υπουργικό Συμβούλιο, στη συνεδρία του με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου 1990, πήρε την ακόλουθη απόφαση με αριθμό 32.914: 10 15

"7. Το Συμβούλιο αποφάσισε να υιοθετήσει την έξωση με νόμιμα μέσα, αφού προηγουμένως δοθεί εύλογη προθεσμία, των προσφύγων που έχουν επέμβει πάνω σε χαλίτικη γη και οι οποίοι αρνούνται να στεγασθούν με ένα από τα ισχύοντα στεγαστικά σχέδια για τους πρόσφυγες, με προτεραιότητα τις περιπτώσεις των προσφύγων που έχουν ανεγείρει κατοικίες στις περιοχές της Ακρόπολης (κοντα στο Νοσοκομείο Μακάριος Γ') και των Αγ. Ομολογητών (περιοχή πρώην 'Katsellis Hill Hotel'), στη Λευκωσία". 20 25

Στις 5 Μαρτίου 1990 έγινε σύσκεψη εκπροσώπων διαφόρων Κυβερνητικών Τμημάτων και Υπηρεσιών με σκοπό την εφαρμογή της πιο πάνω απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, ως αποτέλεσμα της οποίας το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Λευκωσίας απέστειλε στον Αιτητή την ακόλουθη επιστολή ημερομηνίας 22/3/1990: 30 35

"Έχω οδηγίες να σας πληροφορήσω ότι το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του αρ. 32.914 ημερομηνίας 18 Ιανουαρίου, 1990 αποφάσισε την άμεση μεταστέγασή σας γιατί η κρατική γη στην οποία έχετε ανεγείρει αυθαίρετη οικοδομή, την οποία χρησιμοποιείτε σαν κατοικία, επιλέγηκε για την 40

ανέγερση Δημοτικού Σχολείου.

5 Τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα φροντίζουν για την εξεύρεση κατοικιών ή διαμερισμάτων στους Κυβερνητικούς Οικισμούς για άμεση μεταστέγασή σας. Έτσι καλείστε όπως είστε έτοιμος για τον πιο πάνω σκοπό, και όταν εξευρεθεί κατάλληλη κατοικία ή διαμέρισμα θα κληθείτε να εγκαταλείψετε το τωρινό υποστατικό σας και να εγκατασταθείτε στο νέο μέσα σε 10 15 μέρες από την ημέρα που θα σας κοινοποιηθεί τούτο.

15 Αν επιθυμείτε να ενοικιάσετε ιδιωτική κατοικία ή διαμέρισμα θα σας παραχωρείται από την Αρχή Επιδότησέως Ενοικίων το σχετικό επίδομα. Αν όμως επιθυμείτε να μεταστεγαστείτε και ενταχθείτε σ' οποιοδήποτε άλλο Κυβερνητικό Στεγαστικό σχέδιο, μέσα στην ίδια προθεσμία θα ικανοποιηθείτε με 20 προτεραιότητα και μάλιστα χωρίς κριτήρια."

25 Αντικείμενο της παρούσας προσφυγής αποτελεί η πιο πάνω απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 32.914. Η προσφυγή βασίζεται στα πιο κάτω νομικά σημεία:

25 "1. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση λήφθηκε χωρίς να λάβει υπόψη τα πραγματικά περιστατικά του αιτητή.

30 2. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση λήφθηκε από αναρμόδιον όργανο.

35 3. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση λήφθηκε κατά παράβαση των Αρχών του Συντάγματος.

4. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση λήφθηκε κατά παράβαση της ισχύουσας Νομολογίας και του δικαίου της ανάγκης.

40 5. Η απόφαση των καθ' ων η αίτηση λήφθηκε κατά παράβαση του Νόμου 141/89 Πери ίσης Κατανομής Βαρών.

6. Η απόφαση λήφθηκε καθ' υπέρβασην εξουσίας, των Νόμων, της Νομολογίας και του Συντάγματος."

Οι Καθ' ων η Αίτηση ήγειραν τις ακόλουθες δύο 5
προδικαστικές ενστάσεις:

"1. Η προσβαλλόμενη πράξη δεν εμπίπτει στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου και/ή είναι ιδιωτικού δικαίου και δεν μπορεί να προσβληθεί 10
με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 146 του Συντάγματος.

2. Ο Αιτητής στερείται εννόμου συμφέροντος." 15

Η υπέρβαση δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου να ελέγξει τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης διοικητικής απόφασης, με αναφορά στους λόγους που επικαλείται ο Αιτητής για την ακύρωσή της στην παρούσα προσφυγή, εξαρτάται από 20
την τύχη των πιο πάνω προδικαστικών ενστάσεων. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε από αυτές ευσταθεί, η προσφυγή καθίσταται απαράδεκτη εξ υπαρχής. Επιβάλλεται, ως εκ τούτου, η εξέταση στο παρόν στάδιο των ενστάσεων που έχουν εγερθεί. 25

Αναφορικά με την πρώτη ένσταση των Καθ' ων η Αίτηση, η νομολογία έχει καθορίσει, από τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας, ότι οι λέξεις "πράξη" ή "απόφαση", μέσα στην έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 146 του Συντάγματος, σημαίνει μόνο την πράξη ή την απόφαση 30
που εκδίδει όργανο ή αρχή κατά την άσκηση της εκτελεστικής ή της διοικητικής λειτουργίας τους, η οποία όμως εμπίπτει στη σφαίρα του δημόσιου δικαίου και όχι του ιδιωτικού δικαίου. Βλ. επί του προκειμένου *Achilleas Hadjikyriacou and Theologia Hadjiapostolou*, 3 35
R.S.C.C. 89, και *Savvas Yianni Valana v. The Republic and others*, 3 R.S.C.C. 91, στην οποία ο τότε Πρόεδρος του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου Forsthoff είτε τὰ εξής στις σσ.93 και 94:

"What falls to be decided is whether the action of Respondent complained of by Applicant amounts to an 'act' or 'decision' in the sense of paragraph 1 of Article 146. 40

As stated in the Decision of this Court in Case No. 23/62 an 'act' or 'decision' in the sense of paragraph 1 of Article 146 is an act or decision in the domain only of public law and not an act or decision of a public officer in the domain
5 of private law.

In so far as a public officer, in this case the Director, is vested with competence to take action in connection with civil law rights in immovable property, and the primary
10 object of such action is not the promotion of a public purpose, but the regulation of the aforesaid civil law rights, then such action is a matter within the domain of private law and does not amount to an 'act' or 'decision' in the sense of paragraph 1 of Article 146.

15

In the present case the Director acting under his powers under section 61 of CAP 224 has purported to proceed to correct an error concerning the boundaries of the immovable property in question of Applicant and in
20 doing so it is clear, from the contents of the said notice of the 22nd May, 1961, that the Director has acted with the primary purpose of regulating the relevant civil law rights of Applicant.

25

The mere fact that as a result of the decision in question of the Director an area which Applicant alleges to be part of his yard would constitute part of a road does not affect the true character of the said decision because the primary object thereof still appears to be the regulation
30 of Applicant's property and not the promotion of a public purpose, i.e. the widening of a road.

In the circumstances of this Case the Court has no competence to entertain this recourse under Article 146
35 and it is dismissed accordingly.

It should be observed that there may be other cases under section 61 of CAP 224 where the primary object of the action taken is the promotion of a public purpose and
40 in all such cases this Court would have competence under Article 146."

Από το πιο πάνω απόσπασμα προκύπτει επίσης ότι το

κύριο κριτήριο για τη διάκριση μεταξύ πράξεων δημοσίου δικαίου και πράξεων ιδιωτικού δικαίου είναι η φύση της ίδιας της πράξης και ο επιδιωκόμενος με την πράξη αυτή σκοπός. Μπορεί μια διοικητική πράξη ή απόφαση να εκδόθηκε από όργανο κατά την άσκηση της εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας του και, εντούτοις, να εκφεύγει του ελέγχου του Δικαστηρίου κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος για τον αποκλειστικό λόγο ότι ο κύριος σκοπός που επιδιώκεται με την πράξη ή την απόφαση αυτή δεν είναι δημοσίου συμφέροντος αλλά είναι ο καθορισμός των αστικών δικαιωμάτων των πολιτών. Χρήσιμη αναφορά επί του προκειμένου μπορεί επίσης να γίνει στις υποθέσεις *The Greek Registrar of the Co-Operative Societies v. Nicos Nicolaides* (1965) 3 C.L.R. 164, *Lakis Christou Poyadjis v. The Republic* (1975) 3 C.L.R. 378, και *Charalambos Charalambides v. The Republic* (1982) 3 C.L.R. 403.

Υιοθετώντας την Ελληνική νομολογία και τη γνώμη Ελλήνων συγγραφέων επί του προκειμένου, η νομολογία μας έχει καθορίσει ότι πράξεις διαχείρισεως της κρατικής περιουσίας εμπίπτουν στη σφαίρα του ιδιωτικού και όχι του δημόσιου δικαίου και δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να προσβληθούν με προσφυγή κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος. Βλ. επί του προκειμένου *Kyriacos Tekkis v. The Republic* (1982) 3 C.L.R. 680, και τα πιά κάτω αποσπάσματα από τα Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959:

Σελ. 232, 233:

"Πράξεις διαχείρισεως. Αι πράξεις, αίτινες δεν είναι προϊόντα της ασκήσεως της δημοσίας εξουσίας, ήτις ανήκει εις την Πολιτείαν, αλλ' ενεργούνται υπ'αυτής ως υποκειμένου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αναγομένων εις την σφαίραν του ιδιωτικού δικαίου, δεν είναι προσβληταί δι' αιτήσεως ακυρώσεως, υποκείμενοι ως αι πράξεις οιοδήποτε ιδιώτου εις την αρμοδιότητα των κοινών δικαστηρίων. Οι πράξεις αὗται καλούμεναι πράξεις διαχείρισεως, αναφερόμεναι εις την διαχείρισιν της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου και δημιουργούν ενδίκους αμφισβητήσεις αστικής φύσεως, ων η επίλυσις ανήκει εις τα πολιτικά

δικαστήρια. Ούτω αποτελεί πράξιν διαχείρισεως η
 πράξις η αναφερομένη εις εκποίησην περιουσιακού
 στοιχείου του Δημοσίου, ή μίσθωσιν ακινήτου, ή
 διαχείρισιν κληροδοτήματος υπέρ κοινωφελούς
 5 σκοπού, εφ' όσον διά της αιτήσεως ακυρώσεως
 προβάλλεται παράβασις της διαθήκης. Διαφεύγουν την
 προσβολήν δι' αιτήσεως ακυρώσεως ου μόνον αι
 πράξεις διαχείρισεως του Κράτους αλλά και των
 λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ως π.χ.
 10 των Δήμων: 1185(46).

Το ως είρηται απαράδεκτον δεν εξακολουθεί
 συντρέχον, οσάκις πρόκειται πράξις αφορώσα μεν εις
 την διαχείρισιν της ιδιωτικής περιουσίας του δημοσίου
 15 και έχουσα ως αντικείμενον την δημιουργίαν,
 τροποποίησιν ή ανατροπήν νομικής σχέσεως του
 αστικού δικαίου, γεγομένη όμως κατά παρέκκλισιν των
 διατάξεων αυτού και κατά τους κανόνας και μεθόδους
 προσδιορίζοντας εις το δημόσιον δίκαιον."

20

Και σσ. 234-235:

"Το Συμβούλιον Επικρατείας είναι αναρμόδιον επί
 πάσης αμφισβητήσεως περί την ύπαρξιν, αναγνώρισιν
 25 ή προστασίαν ιδιωτικών δικαιωμάτων, δι' ας
 αποκλειστικώς αρμόδια τυγχάνουν τα κοινά
 δικαστήρια. Ούτω είναι απαράδεκτος αίτησις έχουσα
 ως αντικείμενον την αναγνώρισιν δικαιώματος
 κυριότητος ή νομής επί ακινήτου, πάσα δε πράξις της
 30 διοικήσεως ενέχουσα διατάραξιν νομής ή προσβολήν
 κυριότητος απαράδεκτως προσβάλλεται.

Υπό το πρίσμα τούτο εκρίθη απορριπτέα τύποις
 αίτησις ακυρώσεως κατά πράξεως διατασσούσης
 35 αποβολήν από αξιουμένην ιδιωτικήν κτήσιν του
 Δημοσίου ή εκδοθείσης κατ' ενάσκησιν αξιουμένου υπό
 του Δημοσίου δικαιώματος κυριότητος ή νομής ή κατά
 αρνήσεως του Δημοσίου προς απόδοσιν ακινήτου ως
 περιεληθέντος κατά κυριότητα αυτώ: 58(57), ή προς
 40 απόδοσιν της νομής εκτάσεως, εφ' ης ήρθη η
 αναγκαστική απαλλοτριώσις, δεδομένου ότι κατοχή
 ακινήτου υπό του Δημοσίου μη στηριζομένη εις
 απαλλοτριωτικήν πράξιν δεν δημιουργεί ακυρωτικήν

διαφοράν αλλά διαφοράν περί την νομίν, δι' ην αποκλειστικώς αρμόδια τυγχάνουν τα πολιτικά δικαστήρια."

Ενόψει των πιο πάνω νομικών αρχών όπως έχουν 5
διαμορφωθεί από τη νομολογία, το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί στην παρούσα υπόθεση είναι κατά πόσο το Υπουργικό Συμβούλιο, κατά την έκδοση της επίδικης απόφασης, ενεργούσε μέσα στα πλαίσια του ιδιωτικού δικαίου, όπως ισχυρίζονται οι Καθ' ων η Αίτηση, ή μέσα 10
στα πλαίσια του δημόσιου δικαίου, όπως ισχυρίζεται ο Αιτητής.

Το Υπουργικό Συμβούλιο είναι όργανο που 15
οπωσδήποτε ασκεί εκτελεστική εξουσία περιλαμβανομένης της εποπτείας και της διάθεσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος και του νόμου, της περιουσίας που ανήκει στη Δημοκρατία, όπως ρητά προνοείται στην παράγραφο (ε) του άρθρου 54 του Συντάγματος. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία ενώπιον του Δικαστηρίου, ο 20
Αιτητής επενέβη παράνομα στο επίδικο κρατικό τεμάχιο και έκτισε, χωρίς άδεια, κατοικία με δικά του έξοδα, την οποία χρησιμοποιεί για τη στέγαση του ίδιου και της οικογένειάς του μετά τον εκτοπισμό του από την κωμόπολη Καραβά. Η ενέργεια αυτή του Αιτητή ήταν 25
πάντοτε ολότελα έξω από τις πρόνοιες οποιουδήποτε από τα Κυβερνητικά στεγαστικά σχέδια για εκτοπισμένους, που βρίσκονταν και εξακολουθούν να βρίσκονται σε ισχύ. Με την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να επιδιώξει με νόμιμα μέσα την 30
έξωση του Αιτητή από την περιουσία αυτή που ανήκει στη Δημοκρατία, με βάση τις αρχές του ιδιωτικού αστικού δικαίου και όχι τις αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως κάθε άλλος ιδιοκτήτης ακίνητης περιουσίας θα μπορούσε να πράξει κάτω από παρόμοιες περιπτώσεις. Ο σκοπός 35
που επιδιώκεται με την επίδικη απόφαση δεν είναι δημόσιου συμφέροντος. Είναι η διεκδίκηση αστικών δικαιωμάτων. Ως εκ τούτου, η επίδικη απόφαση εμπίπτει στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου και βρίσκεται έξω από 40
τον έλεγχο του Δικαστηρίου κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος. Το γεγονός δε ότι στην ίδια παράνομη θέση με τον Αιτητή βρίσκεται και αριθμός άλλων εκτοπισμένων, τους οποίους η επίδικη απόφαση επίσης επηρεάζει, δεν

αλλάζει την κατάσταση, ούτε καθιστά τον επιδιωκόμενο σκοπό της επίδικης πράξης σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Η επίδικη πράξη ανήκει στην κατηγορία των πράξεων διαχειρίσεως, τη νομιμότητα των οποίων το Δικαστήριο
 5 δεν έχει δικαιοδοσία να ελέγξει κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος. Η παρούσα προσφυγή κρίνεται, ως εκ τούτου, απαράδεκτη.

Απαράδεκτη όμως κρίνεται η προσφυγή του παρόντα
 10 Αιτητή και για τον πρόσθετο λόγο που εκτίθεται στην δεύτερη προδικαστική ένσταση των Καθ' ων η Αίτηση. Προσφυγή κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος χωρεί μόνο στην περίπτωση που το θιγόμενο από την επίδικη πράξη συμφέρον του αιτητή είναι έννομο. Στα
 15 Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959, αναφέρονται επί του προκειμένου τα εξής στη σ.258:

20 "Έννομον είναι το συμφέρον του αιτουμένου την ακύρωσιν διοικητικής τινος πράξεως, οσάκις τούτο απορρέει εξ ειδικώς καθωρισμένης νομικής καταστάσεως αυτού έναντι της διοικήσεως, υπαρχούσης καθ' ον χρόνον εκδίδεται η
 25 προσβαλλόμενη πράξις. Ο διά της ακυρώσεως της προσβαλλόμενης πράξεως επιδιώκων σκοπόν μη νόμιμον δεν νομιμοποιείται προς άσκησιν της αιτήσεως ακυρώσεως."

30 Σχετικό είναι και το ακόλουθο απόσπασμα από το σύγγραμμα του Στασινόπουλου "Δίκαιον των Διοικητικών Διαφορών", 4η έκδοση, σ.198:

35 "Έννομον είναι το συμφέρον του ασκούντος την αίτησιν ακυρώσεως, όταν δεν αντίκειται εις το δίκαιον. Δεν αντίκειται δε εις το δίκαιον, όταν στηρίζεται εις συγκεκριμένην ιδιότητα ή κατάστασιν, την οποίαν ο νόμος αναγνωρίζει ως νομίμως υπάρχουσας. Π.χ. προσβάλλει ο ιδιοκτήτης οικοπέδου την άρνησιν του νομομηχανικού να χορηγήσῃ εις αυτόν άδειαν
 40 οικοδομής, διότι έχει συμφέρον να χρησιμοποιήσῃ την ιδιοκτησίαν του, ήτοι το οικοπέδόν του, δια να οικοδομήσῃ, το συμφέρον του δε τούτο είναι έννομον, διότι στηρίζεται εις την συγκεκριμένην νομικήν

κατάστασιν της ιδιοκτησίας, την οποίαν αναγνωρίζει το δίκαιον, το οποίον δίδει εις τον ιδιοκτήτην την δυνατότητα να χρησιμοποιήση το ακίνητόν του κατ' αυτόν τον τρόπον. Εάν όμως εις ιδιοκτήτης επιθυμεί να ακυρώση π.χ. την διαταγήν της αστυνομίας δι' ης απαγορεύεται η τοιχοκόλλησις διαφημίσεων λαχείου αλλοδαπού κράτους, επικαλούμενος την ιδιότητά του ως αντιπροσώπου και πωλητού ξένων λαχείων, το συμφέρον τούτο δεν στηρίζεται εις τον νόμον, αλλ' απέναντίας αντίκειται εις αυτόν, διότι ο νόμος απαγορεύει την διαφήμισιν αλλοδαπών κρατικών λαχείων, και συνεπώς δεν είναι συμφέρον έννομον.

Συνεπώς, ο δια της αιτήσεως ακυρώσεως επιδιώκων σκοπόν μη νόμιμον δεν νομιμοποιείται εις άσκησιν αυτής.

Πάντως η υπό του νόμου παρεχομένη προστασία εις το έννομον συμφέρον δεν είναι ανάγκη να είναι τοσαύτη, ώστε να μετατρέπεται τούτο εις δικαίωμα, (καίτοι τούτο συμβαίνει εις πολλές περιπτώσεις), αλλ' αρκεί οτι το δίκαιον αναγνωρίζει απλώς την νομικήν κατάστασιν ή την νομικήν ιδιότητα εφ' ης στηρίζεται το συμφέρον, ώστε να καθίσταται τούτο απλώς έννομον."

Στην παρούσα περίπτωση το ισχύον δίκαιο δεν αναγνωρίζει οποιαδήποτε νομική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί από την παράνομη ανέγερση οικοδομής σε κρατική γη, πάνω στην οποία στηρίζεται το συμφέρον του Αιτητή που έχει θιγεί από την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την έξωσή του. Ούτε το δίκαιο αναγνωρίζει οποιαδήποτε νομική ιδιότητα που να πηγάζει από τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, πάνω στην οποία στηρίζεται το συμφέρον του Αιτητή, ώστε να καθίσταται έννομο, όπως ρητά προϋποθέτει το άρθρο 146 του Συντάγματος. Χωρίς το αναγκαίο έννομο συμφέρον, ο Αιτητής δεν νομιμοποιείται στην καταχώρηση της προσφυγής του η οποία είναι απαράδεκτη και για τον πρόσθετο και αυτοτελή αυτό λόγο.

Η προσφυγή αυτή στρέφεται εναντίον του "Γενικού Εισαγγελέα για την Κυπριακή Δημοκρατία". Η επίδικη όμως απόφαση λήφθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο

και θα έπρεπε, επομένως, να στρέφεται εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω του Υπουργικού Συμβουλίου. Το Δικαστήριο έχει εξουσία, σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, να τροποποιήσει τον τίτλο της προσφυγής ώστε να συνάδει με τα περιστατικά της υπόθεσης, παρόλο που το θέμα δεν έχει εγερθεί στη διάρκεια της διαδικασίας από οποιαδήποτε πλευρά. Η εξουσία αυτή μπορεί να ασκηθεί αυτεπάγγελα, ακόμα και στο στάδιο της έκδοσης της απόφασης, με την προϋπόθεση πάντοτε ότι δεν υπάρχει κίνδυνος δυσμενούς επηρεασμού των μερών. Η προσφυγή κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος ασκείται εναντίον της διοικητικής πράξης που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής και όχι εναντίον του διοικητικού οργάνου που την εξέδωσε και το οποίο εμφανίζεται ως διάδικος στην προσφυγή μόνο προκειμένου να του δοθεί η δυνατότητα να ακουστεί. Βλ. επι του προκειμένου: *Hadjipapasymeou v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 1182, *Miltiades Christodoulou v. Republic*, 1 R.S.C.C. 1, και *Peletico Ltd v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 1582.

Ενόψει των ανωτέρω, κρίνω ότι ενδείκνυται η τροποποίηση του τίτλου της προσφυγής ώστε να συνάδει με τα περιστατικά της υπόθεσης και διατάζω, ως εκ τούτου, ο τίτλος να διαμορφωθεί ως εξής:

Ιωάννης Ερωτοκρίτου, εκ Λευκωσίας,

Αιτητής,

30

ν.

Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω του
Υπουργικού Συμβουλίου,

Καθ' ων η Αίτηση.

35

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς, όμως οποιαδήποτε διαταγή αναφορικά με τα έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.